

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 25 Ekim 2024
Sayı : 873

10/1982

A. SİBEL YANIKÖMEROĞLU
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Ulusal Engelli Veri Sistemine göre Türkiye'de 2.511.950 engelli birey bulunmaktadır. Ancak resmi olmayan rakamlara göre ise 9 milyonun üzerinde engelli birey olduğu belirtilmektedir.

Engelliler hayatın her alanında zorluklarla karşılaşmakta ve mücadele etmek zorunda kalmaktadırlar.

Engelli bireylerin eğitim, sağlık, istihdam ve sosyal hayatta yaşadıkları sorunların araştırılması, çözüm üretilmesi ve gerekli düzenlemelerin yapılması amacıyla Anayasa'nın 98. maddesi ile TBMM İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

A. Sibel YANIKÖMEROĞLU
İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Ulusal Engelli Veri Sistemine göre Türkiye'de 2.511.950 engelli birey bulunmaktadır. Ancak resmi olmayan rakamlara göre ise nüfusun %13'ü kadar, yani 9 milyondan fazla engelli birey olduğu belirtilmektedir. Bunların %27'si 0-21 yaş, %36'sı 22-49 yaş, %37'si ise 50-64+ yaş aralığında bulunmaktadır.

OECD ülkeleri ortalamasına baktığımızda da, 20-34 yaş aralığındaki engelli bireylerin nüfusa oranı %6 iken bu oran 35-49 yaş aralığında iki katına çıkmaktadır. 50-64+ yaş aralığında ise bu oran %24'ü bulmaktadır. Yaşla birlikte engellilik oranının arttığı görülmektedir.

Engelli bireylerin herkesle aynı hak ve özgürlüklere sahip olmaları, toplumsal yaşamda etkin bir şekilde yer alabilmeleri, toplumla bütünleşebilmeleri insan hakları açısından büyük önem arz etmektedir. Gerek Anayasamız gerek taraf olduğumuz uluslararası anlaşmalar engelli bireylerin yaşamın her alanında aktif olarak ve eşit şekilde yer alabilmelerini devletimizin güvencesi altına almıştır.

Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi'nin 27. Maddesi, engelli bireylerin çalışma hakkına ilişkin yaşadıkları sorunların tümünü gözeterek düzenlenmiştir. Taraflar Devletler engellilerin diğer bireylerle eşit koşullar altında çalışma hakkına sahip olduğunu

kabul etmiştir. Bu hak, engellilerin, açık, bütünleştirici ve erişilebilir bir iş piyasası ve çalışma ortamında serbestçe seçtikleri bir işle hayatlarını kazanmaları fırsatını içermektedir.

Ülkemizde, engellilerin istihdam edilebilmelerinde kamu ve özel sektör işverenlerine çeşitli yükümlülükler getirilmiş ve %4 engelli birey çalıştırma kotası belirlenmiştir. Ancak engellilerin işgücüne katılım oranı sadece %22,1'dir. Engellilerin istihdamdan yeterince pay alamadığı, ayrımcılığa maruz kaldığı ortadadır. Hem kamuda hem de özel sektörde istihdam oranları çok düşüktür. Bu nedenle de çoğu engelli vatandaşımız yoksulluk çekmekte ve sosyal yardıma muhtaç şekilde yaşamak zorunda kalmaktadır.

Diğer yandan engeli nedeniyle çalışamayanlara verilen engelli aylığı ise çok düşüktür. Engel oranına göre 3.482TL ile 5.234TL arasında verilen ve asgari ücretin yaklaşık %30'u kadar olan aylıkla engellilerin yaşamlarını sürdürmeleri mümkün değildir.

Hastane, okul, kamu binaları da dahil olmak üzere pek çok kurum binası engelli erişimine uygun değildir. Farklı engel durumları düşünüldüğünde yollar, sokaklar, kaldırımlar, alt ve üst geçitler engellilerin kullanımı için yeterli imkanlara sahip değildir.

Engellilerin sağlık hizmetlerine erişiminde de büyük sıkıntılar ortaya çıkmaktadır. Hastanelerde özellikle işitme ve görme engelli vatandaşlar büyük bir iletişim problemi ile karşılaşmakta, kendilerine yardımcı olacak personel çoğunlukla bulunmamaktadır.

Özellikle işitme ve konuşma engelliler özel ve kamuya ait çoğu çağrı merkezinden hizmet alamamakta, işaret dili tercümanlarının görev aldığı Görüntülü Çağrı Merkezlerinin sayısı yetersiz kalmaktadır.

Engelli haklarını en iyi şekilde savunması gereken Adalet Bakanlığı'nda engellilerle ilgili bir birim bulunmamaktadır. Engelliler yaşadıkları mağduriyetleri ve hak ihlallerini yeterince dile getirememekte, haklarını savunmakta zorluk çekmektedirler.

Türkiye %60 ile AB ülkeleri içinde ilkokuldan sonra engellilerin okulu bırakma oranının en yüksek olduğu ülkedir. Engelliler eğitim haklarından yeterince yararlanamamakta, karşılaştıkları zorluklar nedeniyle eğitimlerini yarıda bırakmaktadırlar.

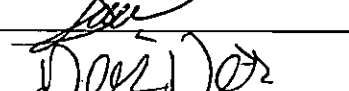
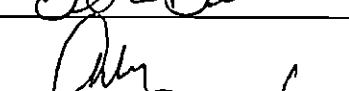
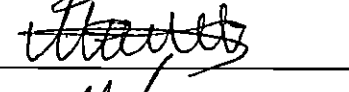
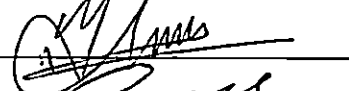
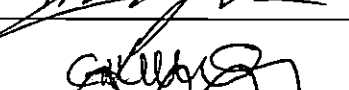
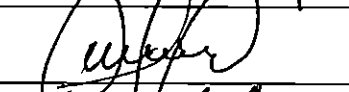
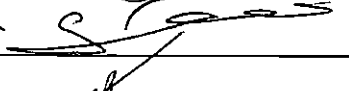
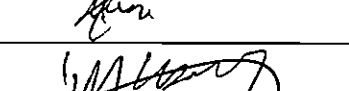
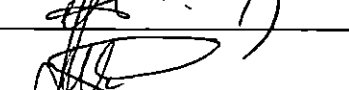
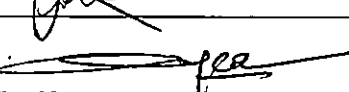
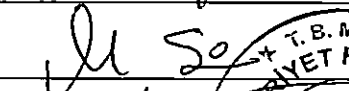
Türkiye nüfusunun yaklaşık %13'ünü oluşturan engelli yurttaşlara sunulan kamu hizmetleri için bütçeden ayrılan pay sadece %1,6'dır. Engellilerin eğitiminden sorumlu Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün bütçesi ise Bakanlık bütçesinin %1'i düzeyindedir.

Engellilerin gerek eğitim haklarından faydalanmaları konusunda, gerek sağlık hizmetlerinden yararlanmaları konusunda, gerekse istihdam oranlarında ilerleme ve iyileşme sağlanamadığı gibi yaşadıkları sorunların daha da arttığı bir tablo ortaya çıkmaktadır.

Türkiye'de yaşayan engellilerin net sayısının tespit edilmesi, eğitim, sağlık, istihdam ve sosyal hayatta yaşadıkları sorunların araştırılması, yapılması gerekenlerin belirlenmesi ve gerekli düzenlemelerin yapılması amacıyla Anayasa'nın 98. maddesi ile TBMM İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

873 Sayılı Meclis Araştırma Önergesi İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
Ayhan BAKUR	Adana	
Ahmet Baran YAZGAN	Edirne Mu.	
Talat DİNÇER	Mersin	
Yüksel Tazek	İzmir	
Deniz Demir	Ankara	
Tahsin BECAN	YALOVA	
Özgür Erdem İNCE	Arslan Mu.	
Mustafa ERDEM	Antalya	
Havva ÖZTÜRK	Bursa	
Tarık ÖZCAN	Düzce	
Aliye Çoşar	Ankara	
Mehmet TAHTASIA	Görüm	
Gülcan KİŞİ	Mersin.	
Ali ÖZPİRİ	Kırşehir	
Nurettin ÖZDEMİR	İstanbul	
Serkan Son	Dalkeşen	
Ali Karacabey	Uşak	
İZZET AKBULUT	Burdur	
SEMRA DİNÇER	ANKARA	
Aliye Fakent	Sakarya	
Mürşide ŞEKER	Adana	
Vermin Yıldırım Koca	Hatay	

